

مسئولیت ناشی از نقص راه

www.ketab.ir

مؤلف: حسن عظیمی

بهار ۱۳۹۵

سرشناسه: عظیمی، حسن، ۱۳۵۱-

عنوان قراردادی: ایران، قوانین و احکام -Iran.Laws,etc

عنوان و نام پدیدآور: مسئولیت ناشی از نقص راه/ نگارش: حسن عظیمی؛ با حمایت مالی کانون همیاری نور آفرینش.

مشخصات نشر: تهران - اندیشگان ۱۳۹۵ -

مشخصات ظاهری: ۱۳۴ص.

شابک: ۸-۸۷-۸۳۰۰-۶۰۰-۸۷۸

و محیط فهرست نویسی: فیبا

موضوع: راه ها- قوانین و مقررات- ایران

موضوع: Highway Law - Iran

موضوع: حمل و نقل- قوانین و مقررات- ایران

موضوع: Transportation - Law and Legislation - Iran

شناسه افزوده: کانون همیاری نور آفرینش

رده بندی کنگره: ۱۳۹۵ ۶۴۵/۷/۱۴ KM/H

رده بندی دیویی: ۳۴۳/۵۵۰۹۴

شماره کتابشناسی ملی: ۴۲۶۷۸۶۰

انتشارات اندیشگان با حمایت مالی: کانون همیاری نور آفرینش

عنوان: مسئولیت ناشی از نقص راه

مؤلف: حسن عظیمی

ناظر فنی علمی: صدیقه طلائی

صفحه آرا: نسرین حاجی علی

مدیر هنری: علی عشقی

نوبت چاپ: بهار ۱۳۹۵

شمارگان: ۲۰۰ قیمت: ۱۱۰۰۰ تومان

کلیه حقوق چاپ و نشر مخصوص و محفوظ ناشر است.

آدرس: تهران - میدان انقلاب اسلامی - خیابان کارگر شمالی بالاتر از نصرت پلاک ۱۱۵۰

تلفن: ۶۶۵۶۹۸۹۱ و ۶۶۹۳۱۶۶۹ دورنگار: ۸۹۷۸۴۵۵۸

وب سایت: www.hamyari.co

فهرست مطالب

۹	پیش گفتار
۱۱	مقدمه
۱۵	فصل اول: مفاهیم و مبانی
۱۷	بخش اول: مفاهیم
۱۷	مفهوم راه و انواع راه
۲۲	مفهوم تصادف و حوادث رانندگی
۲۷	مفهوم نقص راه و نقش ایمنی راه در تصادفات جاده ای
۳۳	بخش دوم: متصدیان و متولیان راه
۳۵	مسئولیت وزارت راه و شهرسازی
۵۱	منابع، مقررات و قوانین مربوطه
۶۳	فصل دوم: ارکان مسئولیت مدنی ناشی از نقص راه (متصدیان راه)
۶۵	بخش اول: فعل زیانبار
۶۵	مفهوم فعل زیانبار
۶۸	مفهوم فعل زیان بار در مسئولیت مدنی متصدیان راه
۷۳	بخش دوم: ورود ضرر
۷۷	بخش سوم: رابطه سببیت

۷۷	 مفهوم رابطه سببیت
۸۱	 راه کارها: نظریه برابری اسباب
۸۸	 بخش چهارم: حادثه زیان بار
۸۸	 سببیت در مسئولیت مدنی متصدیان راه
۹۴	 مسئولیت راننده با توجه به اسباب خارجی
۹۷	 بخش پنجم: مبنای مسئولیت
۹۷	 تئوریهای مربوط به مسئولیت مدنی
۱۰۰	 مانی مسئولیت مدنی متصدیان راه
۱۱۹	 بخش ششم: موارد عدم مسئولیت متصدیان راه
۱۲۷	 نتیجه گیری
..... منابع و مأخذ فارسی	
۱۳۴	 منابع و مأخذ عربی

پیش گفتار

متصدیان راه مانند وزارت راه و شهرسازی و شهرداری وظیفه احداث و نگهداری و ایمن سازی راهها را چه راههای برون شهری و چه راههای درون شهری را برعهده دارند. شرایطی که نقص راه یا عدم رعایت اصول ایمنی راهها از سوی متصدیان مربوط موجب تصادفات رانندگی و ایجاد خساراتی شود، مسئولیت آنها بعنوان یک براساس یا علت تامه تصادفات مطرح شده، با متولی آن بوده و براساس قواعد مسئولیت منتهی به سایر قواعد و قوانین خاص موضوعه راجع به مسئولیت آنها و حدود آن بحث می شود.

مقدمه

همه به شاهد این واقعیت تلخ هستیم که حوادث جاده ای باعث بروز تلفات جانی و مالی به عنوان ما میشود که می توان آنرا مشابه یک زلزله ۶ ریشتری دانست که هر سال جان بیش از ۲۷ هزار نفر را میگیرد. عوامل متعددی در این تصادفات مرگبار دخالت دارند. شامل عوامل انسانی و عوامل غیر انسانی است. براساس این کتاب درایران سهم تصادفات فقط با عوامل انسانی ۵۷٪ و سهم تصادفات با مجموع عوامل انسانی و راه ۱۶٪ در حوادث جاده ای است.

با توجه به سهم راه در تصادفات رانندگی، شناسایی اصول و قواعد حقوقی حاکم بر مسئولیت متصدیان راه و مبانی حقوقی این مسئولیت از یک طرف و چگونگی تقسیم مسئولیت و شناسایی اشخاص متدخیل از طرف دیگر که یک امر مهم و اساسی است را در این کتاب مورد بررسی قرار خواهیم داد. گفتنی است، منظور از متصدیان قانونی راه آن دسته از دستگاههایی هستند که بر اساس قوانین مربوط، وظیفه ساخت و نگهداری راه را بعهده دارند. براین اساس، تریچه به بند ۲ ماده ۷ قانون تغییر نام وزارت راه و ترابری مصوب سال ۱۳۵۳ و قوانین پس از آن، وزارت راه و شهرسازی فعلی بعنوان متصدی قانونی راههای برون شهری و راههای روستایی تلقی می شود و با توجه به ماده ۵۵ قانون شهرداری مصوب سال ۱۳۳۴ و اصلاحات بعدی، شهرداریها متصدی قانونی راههای درون شهری میباشند متصدیان راه ممکن است بدلیل انجام ندادن درست وظایف قانونی خود، در ایجاد خسارت به بهره برداران راه موثر باشند، لذا بر مبنای منابع فقهی و حقوقی عام

می‌توان آنها را مسئول جبران کلی یا بخشی از خسارت دانست از طرف دیگر، افزون بر ادله یاد شده در قوانین موضوعه احکام خاص ومدونی درخصوص مسئولیت متصدیان راه پیش بینی شده است. که به آنها اشاره خواهیم نمود.

درحالیکه متصدی راه بواسطه فعل یا ترک فعل، موجب ضرر میگردد، مانند عدم رفع نقص جاده و بروز خسارت در نتیجه تاثیرنقص جاده بر یک سانه رانندگی، می‌توان مبنای مسئولیت را قاعده لاضرردانست: زیرا این قاعده نه تنها بر امر بودن بلکه بر امورعدمی نیز دلالت دارد، بطور کلی مبنای برخی از احکام قانون مدنی برای ایجاد مسئولیت را این قاعده ذکر کرده اند که از مصادیق مسئولیت ناشی از ترک فعل است، از جمله مصادیق یاد شده در مواد ۱۲۲، ۱۴، ۵۹۴، ۸۳۳، ۱۲۴، ۳۳۳ قانون مدنی. افزون براین تسبیب نیز میتواند مبنای مسئولیت باشد. د شیطی که کل یا بخشی از علت ایجاد حادثه رانندگی ناشی از نقض راه باشد، ممکن است این بحث مطرح شود که صرف اثبات تقصیر متصدیان راه ضرورتی ندارد.

لذا با عنایت به موارد عام مسئولیت و چگونگی اعمال حق حاکمیت دولت وفق ماده ۱۱ قانون مسئولیت مدنی و تفسیق عدم ضمان متصدیان راه از اهمیت وظایف مذکور در حوزه راههای داخل و خارج از سر، بعنوان اهمیت و کارکرد موضوع کتاب بهره گرفته شده است. بررسی اعمال حقوق دولت و قاعده اقدام اشخاص در قبال خسارتهایی است که به مال مردم وارد میگردد، انگیزه اصلی در این کتاب بررسی و ارائه راهکاری در جهت ایجاد قدر متعین از رعایت مصادیق تفسیر در ایمنی راهها و تصادفات جاده ای، مشمول یا عدم مشمول تقصیر، بررسی اقدام اشخاص بر علیه جان و مال خویش و مساله تقصیر شخص ثالث و همچنین بدنبال تبیین چگونگی و نوع مسئولیت انفرادی، اشتراکی و تضامنی متصدیان راه ناشی از اعمال مقررات و یا عدم اعمال آن و نیز تعیین حدود و میزان مسئولیت و احصای موارد ضمان آور میباشیم.

نگارش این کتاب به روش کتابخانه ای بوده در این آن در صدیدیم پاسخ سوالات ذیل را یافته و مورد بررسی قرار دهیم:

۱- متصدیان راه موظف به رعایت چه اقدامات ضروری جهت کاهش تصادفات و افزایش ایمنی راهها میباشند؟

۲- در صورت عدم رعایت نکات مربوط به امنیت جاده چه مسئولیتی متوجه آنهاست؟

۳- در صورت وجود عوامل متعدد در تصادفات جاده ای آیا مسئولیت ناشی از نقص راه تضامنی بوده و در این صورت تقسیم میزان مسئولیت هر کدام چگونه براساس کدام قواعد حقوقی خواهد بود.

۴- آیا جبران خسارت از سوی متصدیان راه در تصادفات مستلزم وجود رابطه سببیت است.

۵- آیا دخالت زیاننده در ورود خسارت بخود سبب محرومیت او از دریافت خسارت خواهد بود.